

Գիտության եւ արհադրության կառք խզվել է

«Նոր նյութեր եւ որոցեսներ» խորագրով երկրորդ գիտաժողովը փորձում է զսնել

այն վերականգնելու ուղիները

Թամարա ՍՈՒՐԱՂՅԱՆ

Հայաստանում հանգային հումքի, բնական ածխաջրածնային եւ նավթանյութերի հումքի հիման վրա նոր նյութերի եւ միացությունների ստեղծման վերաբերյալ գիտական հետազոտությունների արդյունքներն արդեն բնակարարները եւ ի մի են բերվում: Այդ կառավարչությանը երեկ տեղի ունեցավ հայկական ֆիզիկական ընկերության «Նոր նյութեր եւ որոցեսներ» խորագրով 2-րդ գիտաժողովը: Նոյասակներից մեկը գիտական հայտնագործություններն արհադրությունում ներդնելն է:

ՀՀ ԳԱԱ-ի նախագահ Ռադիկ Սարսիրոսյանի կարծիքով՝ ֆիզիկական ընկերությունը ղեկավար է նմանապես ֆիզիկական բնագավառի աշխատանքների ընդհանրացված արդյունքների ներկայացմանը: Այն իր ստեղծած կառուցվածքային արդյունքում նաեւ ղեկավար է կարողանա որոշակի լուծում տալ գիտական արդյունքների ներդրման ոլորտի

հրատարակողներին, որոնք երեւան կզան գիտաժողովի ընթացքում: «Քիմիական ընկերության ծրագիրը բավականին հետաքրքիր է: Նոր նյութերի ուսումնասիրությունները կարող են խթան հանդիսանալ սնտեսության զարգացման համար, եթե, իհարկե, սնտեսավարող սուբյեկտներին դա հետաքրքիր է: Բայց ավստոսանով ղեկավար է նշանակում, որ նրանք այս ոլորտում հետաքրքրված չեն», -ասաց ԳԱԱ-ի նախագահը:

«Գիտաժողովի շնորհիվ կամփոփեմք ֆիզիկական ոլորտում մեր ունեցած ձեռքբերումները: Արդյունքում կկարողանանք լրացնել եւ բարելավել ոլորտի թերի, ոչ լիարժեք կողմերը՝ նմանապես հայաստանյան արդյունաբերության եւ սնտեսության զարգացմանը», - «ՀՀ»-ի հետ զրույցում ասաց ֆիզիկական ընկերության նախագահ, ՀՀ ԳԱԱ-ի ֆիզիկական եւ երկրի մասին գիտությունների բաժանմունքի պետ Վահագն Գրիգորյանը: Նա նշեց նաեւ ծրագրեր, որոնց կի-

րառման համար ֆինանսական ներդրումներ են անհրաժեշտ: Աշխատանքներն առավել արդյունավետ կլինեն, եթե ֆինանսական ներդրումներից զատ, ֆիզիկական բնագավառ ներմուծվեն նոր, ժամանակակից սարքավորումներ: «Այդ դեպքում, մեր աշխատանքի արդյունավետությունը անհամեմատ ավելի մեծ կլինի: Թեեւ հիմա էլ ունենք այնպիսի հայտնագործություններ, ինչպիսիք են բնական գազը մեթանոլ դարձնելու, ծծմբից արհեստական օսիդներից օգտակար նյութեր ստանալու եւ այլ գյուստեր», - նշեց նա:

Վերոնշյալների մի մասը ներկայացվեց երեկվա գիտաժողովի ընթացքում: Այսպես, ֆիզիկական գիտությունների դոկտոր, դոկտոր, օրգանական ֆիզիկայի ինստիտուտի լաբորատորիայի վարիչ Գեորգ Դանազուլյանի զեկույցը վերաբերում էր նոր սիդի ռեակցիաներին, որոնք արհադրության հետ դեռեւս կառ չունեն: «Դրանք մեծ հետաքրքրություններ են ներկայացնում եւ լայն կարճ ճանապարհով կենսա-

բանորեն ակտիվ նյութեր ստանալուն: Այդ սիդի ռեակցիաները կոչվում են վերախմբավորումներ, այսինքն՝ ոչ ակտիվ ռեակցիաներ, որոնք հնարավորություն են տալիս մեկ փուլով ստանալու այն նյութերը, որոնք մեր բացահայտածից բացի այլ ճանապարհով չեն կարող ստանալ: Այդ նյութերն էլ իրենց մեջ ղեկավարում են ընկալվել սարքերի փոխարինումները, որոնք կան թե՛ դեղերում, թե՛ օրգանիզմում: Ուստի դրանք կարող են ընկալվել սարքերի փոխարինումների բուժման ժամանակ», - ասաց Գ. Դանազուլյանը:

Կենսաքիմիայի ինստիտուտի ինստիտուտի ղեկավար, դոկտոր Մանուկ Գրիգորյանը ներկայացրեց թանկարժեք նյութերի ստացման իր գիտական խմբի կողմից հայտնաբերված մեթոդները: Այդ նյութերը եւս այլ մեթոդներով հնարավոր չէ ստանալ: «Թանկարժեք նյութեր մենք արդեն իսկ ստացել ենք: Դրա 1 գրամը մենք վաճա-

ռում ենք 200 ԱՄՆ դոլարով: Գնող կողմը այդ նյութերը վերածում է փոքր քանակի եւ 5-10 անգամ ավելի թանկ վերավաճառում է», - նշեց նա՝ հավելելով, որ դրանք ավելի կարելի են հասկալիս հակառակուսային միջոցների ստացման համար: Ըստ Ա. Սաղիյանի՝ նյութաքիմիայի գիտահետազոտական ինստիտուտում միջազգային գիտաքիմիական կենտրոնի ֆինանսական աջակցությամբ (տուրք 500000 դոլար) իրենք անալիզի սարքավորումներ են ձեռք բերել: «Դրանց շնորհիվ այսօր արդեն արհադրություն է իրականացվում՝ ամառային 40-ից ավելի աշխատանքներ: Մենք մտածում ենք արհադրությունը հզորացնելու ուղղությամբ: Ենթարկվելով շուկայի «դահլիճներին», գրամներից ղեկավարում ենք կառուցված կիլոգրամների», - ավելացրեց նա:

«Նոր նյութեր եւ որոցեսներ» 2-րդ գիտաժողովը, գիտական աշխատանքները ներկայացնելուց եւ ի մի բերելուց զատ, հնարավորություն կսա

կողմնորոշվելու, թե կիրառման ենթակա ո՞ր արդյունքները ղեկավար է ֆինանսավորվեն: «Ֆինանսավորման համար հասկացված գումարը մեծ չէ: Այն կբավականացնի 2-3 արդյունքի համար: Ի դեպ՝ վերջիններս կարող են լինել նաեւ այլ ոլորտներից, ասենք, օրինակ՝ ֆիզիկայի, կենսաբանության», - գիտաժողովի ժամանակ նշեց ՀՀ ԿԳՆ գիտության ղեկավար կոմիտեի նախագահ Սամվել Հարությունյանը:

Գիտաժողովին ներկա էին գիտահետազոտական սարքեր կենտրոնների, ուսումնական եւ արհադրական կենտրոնների ներկայացուցիչներ, ինչպես նաեւ գիտնականներ Արցախից, Բելառուսից եւ Ռուսաստանից: Մասնակիցները ֆիզիկական ոլորտի հետազոտությունների ամփոփման աշխատանքները հոկտեմբերի 7-ին կարողանալեն Գորիսում: Գիտաժողովի աշխատանքները կավարտվեն հոկտեմբերի 8-ին: